

**URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO**
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej i
Zdrowotnej

***BILANS POTRZEB
W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ
NA ROK 2011***

Opracowanie: Zespół Obserwatorium Integracji Społecznej

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Obserwatorium Integracji Społecznej powstało w ramach projektu „Koordynacja na rzecz aktywnej integracji” współfinansowanego ze Śródków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Spis Treści

Wprowadzenie.....	2
Opis przeprowadzonego badania.....	4

Część I Potrzeby w zakresie pomocy społecznej samorządów gminnych

1. Potrzeby w zakresie realizacji zadań zleconych.....	6
2. Potrzeby w zakresie realizacji zadań własnych.....	10
3. Potrzeby w zakresie kosztów prowadzenia i utrzymania ośrodków pomocy społecznej.....	14
4. Potrzeby w zakresie zatrudnienia w jednostkach pomocy społecznej.....	17
5. Powody ubiegania się o pomoc społeczną w 2011 roku.....	22
6. Potrzeby w zakresie podnoszenia kwalifikacji pracowników.....	24
7. Zadania z zakresu pomocy społecznej zlecane organizacjom pozarządowym.....	26
8. Działania w ramach gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną w 2011r.....	28
9. Koszty utrzymania i prowadzenia jednostek organizacyjnych pomocy społecznej o zasięgu lokalnym finansowanych ze środków na pomoc społeczną.....	28

Część II Potrzeby w zakresie pomocy społecznej samorządów powiatowych

1. Potrzeby w zakresie utrzymania i prowadzenia powiatowych centrach pomocy rodzinie.....	33
2. Potrzeby w zakresie zatrudnienia w powiatowych centrach pomocy rodzinie i w innych jednostkach o zasięgu powiatowym.....	35
3. Potrzeby w zakresie kosztów na realizację zadań własnych powiatów w zakresie pomocy na życiowe usamodzielnienie się i integrację ze środowiskiem.....	37
4. Potrzeby w zakresie udzielania pomocy uchodźcom, cudzoziemcom.....	40
5. Potrzeby w zakresie inwestycji w infrastrukturę socjalną kontynuowane lub planowane do rozpoczęcia przez powiat w 2011 roku.....	43
Zakończenie.....	45
Spis tabel i wykresów.....	46

Wprowadzenie

Opracowanie *bilansu potrzeb* w zakresie pomocy społecznej należy do zadań własnych samorządu województwa. Stanowi także zadanie własne o charakterze obowiązkowym dla gmin i powiatów. Jest ono realizowane zgodnie z art. 21 pkt. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Usytuowanie Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej w strukturze administracji samorządowej oraz ustawowe zobowiązanie do przekazywania *bilansu potrzeb* Wojewodom determinuje strukturę bilansu i wpływa na sposób definiowania tego, czym jest bilans potrzeb i jaką pełni rolę.

Można stwierdzić, iż bilans potrzeb to :

- narzędzie do rozpoznawania potrzeb,
- zbiorcza informacja o lokalnych zasobach pomocy społecznej,
- podstawa do określenia zapotrzebowania na usługi oraz świadczenia w odniesieniu do zadań pomocy społecznej,
- źródło uzasadnienia do podejmowania określonych kierunków działań na rzecz przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz wyrównywaniu poziomu życia mieszkańców województwa.

Należy podkreślić, iż dąży się do wypracowania jednolitych narzędzi badawczych do przeprowadzenia tego zadania we wszystkich 16 województwach. Dane zebrane w ten sposób pozwolą na analizę porównawczą potrzeb w zakresie pomocy społecznej w poszczególnych regionach. W perspektywie bilans powinien służyć jako:

- narzędzie mierzące dostępność usług pomocy społecznej z perspektywy potencjalnego klienta,
- baza rzetelnych danych wyjściowych do diagnozy społecznej,
- podstawa tworzenia budżetu zadaniowego.

Ze względu na ustawowy podział zadań w zakresie pomocy społecznej pomiędzy poszczególne szczeble samorządu, przygotowany bilans potrzeb województwa świętokrzyskiego w zakresie polityki społecznej uwzględnia kompetencje ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie. Poszczególne obszary działania uporządkowano według następujących kategorii:

Samorządy Gminne:

- Potrzeby w zakresie realizacji zadań zleconych.
- Potrzeby w zakresie realizacji zadań własnych.
- Potrzeby w zakresie kosztów prowadzenia i utrzymania ośrodków pomocy społecznej.
- Potrzeby w zakresie inwestycji w infrastrukturę socjalną, kontynuowane bądź planowane do rozpoczęcia w roku 2011.
- Potrzeby w zakresie zatrudnienia w ośrodkach pomocy społecznej.
- Potrzeby w zakresie podnoszenia kwalifikacji pracowników.
- Przewidywane powody ubiegania się o pomoc społeczną.
- Potrzeby w zakresie opłacania składki na ubezpieczenie emerytalno- rentowe klientom pomocy społecznej.
- Planowane zadania z zakresu pomocy społecznej zlecane organizacjom pozarządowym.
- Potrzeby w zakresie działań w ramach gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną w 2011 roku.
- Planowane zatrudnienie w innych jednostkach pomocy społecznej o zasięgu gminnym.
- Planowane koszty utrzymania i prowadzenia jednostek organizacyjnych pomocy społecznej o zasięgu gminnym.

Samorządy Powiatowe:

- Potrzeby w zakresie utrzymania i prowadzenia powiatowych centrów pomocy rodzinie.
- Potrzeby w zakresie zatrudnienia w powiatowych centrach pomocy rodzinie.
- Potrzeby w zakresie zatrudnienia w 2011 roku w innych jednostkach pomocy społecznej o zasięgu powiatowym.
- Potrzeby w zakresie kosztów funkcjonowania rodzin zastępczych.
- Potrzeby w zakresie zadań własnych powiatu – pomocy mającej na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem.

- Potrzeby w zakresie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu umieszczonych w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych i w rodzinach zastępczych na terenie innego powiatu.
- Inne potrzeby wynikające z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.
- Potrzeby w zakresie tworzenia i wdrażania programów pomocy dziecku i rodzinie.
- Potrzeby w zakresie udzielania pomocy uchodźcom i cudzoziemcom.
- Potrzeby w zakresie zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.
- Potrzeby w zakresie kosztów utrzymania i prowadzenia jednostek organizacyjnych pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym finansowanym z budżetu powiatów ze środków na pomoc społeczną.
- Potrzeby w zakresie inwestycji w infrastrukturę socjalną kontynuowane lub planowane do rozpoczęcia przez powiat w 2010 roku.

Powstały dokument stanowi zbiorczy wynik zebranych potrzeb niezbędnych do realizacji zadań pomocy społecznej, określonych przez dyrektorów/kierowników i głównych księgowych ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie. Prezentowany bilans stanowi zatem nie tylko ważne źródło informacji o nakładach finansowych niezbędnych w pomocy społecznej, ale także wskazuje na priorytetowe zadania w ramach posiadanych przez gminy i powiaty kompetencji ustawowych. Szczegółowa analiza zebranego materiału może stanowić cenne źródło informacji przy planowaniu przyszłej alokacji środków finansowych na zadania pomocy społecznej w ramach prowadzonej polityki społecznej w regionie.

Opis przeprowadzonego badania

Pracę nad przygotowaniem i przeprowadzeniem badania przeprowadził zespół Obserwatorium Integracji Społecznej działający w strukturach Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej i Zdrowotnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego. Działania związane z realizacją bilansu potrzeb w zakresie pomocy

społecznej były przeprowadzone według wypracowanej w ROPSZ metodologii i były podzielone na kilka etapów.

W pierwszej kolejności przygotowano narzędzie do zebrania danych. Opracowane zostały tabele w postaci arkuszy Excel, które zostały zamieszczone do pobrania na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego. Następnie do wszystkich gmin oraz powiatów w województwie świętokrzyskim rozesłano pismo, informujące o sposobie wypełnienia tabel oraz terminie ich przesłania. Należy zaznaczyć, iż w bardzo wielu przypadkach nie otrzymano danych w wyznaczonym terminie, co skutkowało monitem telefonicznym do gmin i powiatów, które nie przesłały sporządzonego bilansu potrzeb. W czasie realizacji badania pracownicy przygotowujący bilans udzielali telefonicznie instruktażu w jaki sposób, oraz jakie dane powinny znaleźć się w bilansie potrzeb w zakresie pomocy społecznej. Kolejnym etapem prac było zagregowanie poszczególnych bilansów potrzeb z gmin i powiatów. Ostatni etap to opracowanie oraz analiza wybranych zagadnień na podstawie zebranych danych.

Należy jednak wyraźnie zaznaczyć, iż zbiorcze dane oraz analiza, która powstała na ich podstawie, opierają się na danych z częściowych bilansów potrzeb. Odpowiedzialność za wiarygodność i rzetelność danych w częściowych bilansach spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego, które przesłały je do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej i Zdrowotnej.

Część I

Potrzeby w zakresie pomocy społecznej samorządów gminnych.

1. Potrzeby w zakresie realizacji zadań zleconych.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę zaliczamy zadania, wynikające z ustawy o pomocy społecznej, obejmują one w szczególności:

- ❖ organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- ❖ przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- ❖ prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- ❖ realizację zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- ❖ przyznawanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- ❖ pomoc cudzoziemcom,
- ❖ wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Tabela nr 1. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminy.

FORMY POMOCY	Planowana liczba osób, którym decyzją przyznane będą świadczenia	Planowana Liczba Świadczeń	Planowana Kwota Świadczeń (w zł)
0	1	2	3
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną	1746	2251	7 286 114
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	1011	19228	5 454 727
POMOC - ogółem przyznana cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a	19	85	24 300
w tym: zasiłki celowe w formie pieniężnej	19	59	15 324
w naturze (schronienie, posiłek, niezbędne ubranie)	5	34	12 000
POMOC - ogółem przyznana cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium RP	12	45	16 600
w tym: zasiłki celowe w formie pieniężnej	10	37	12 100
w naturze (schronienie, posiłek, niezbędne ubranie)	4	32	9 288
Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	62	5387	185 790

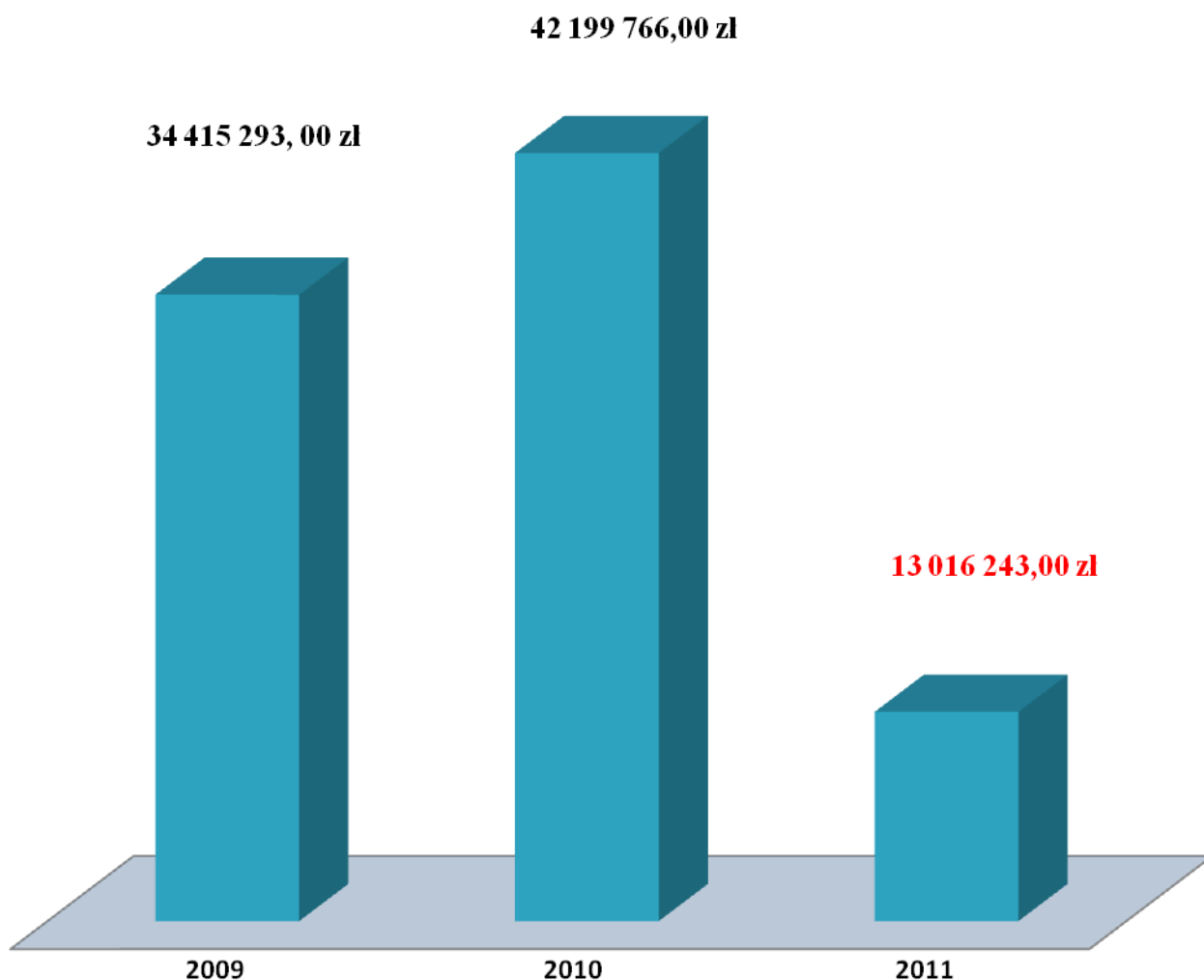
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów gminnych

Powyższa tabela przedstawia planowane wydatki oraz planowaną liczbę osób, którym przyznane zostaną świadczenia pieniężne w 2011 roku na terenie województwa świętokrzyskiego w zakresie zadań zleconych gminom przez administrację rządową. Jak wynika z danych tabelarycznych, kwota jaka zostanie przeznaczona na pokrycie zadań zaleconych będzie oscylować na poziomie **13 016 243 zł**, z czego największa suma planowana jest na pokrycie kosztów zasiłków celowych na wydatki związane z klęską żywiołową lub ekologiczną - **7 286 114 zł**, co stanowi ok. 56 % wydatków na pokrycie

realizacji zadań zleconych. Działania w zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami, według prognoz samorządów gminnych, pochłonią kwotę w wysokości **5 454 727 zł**.

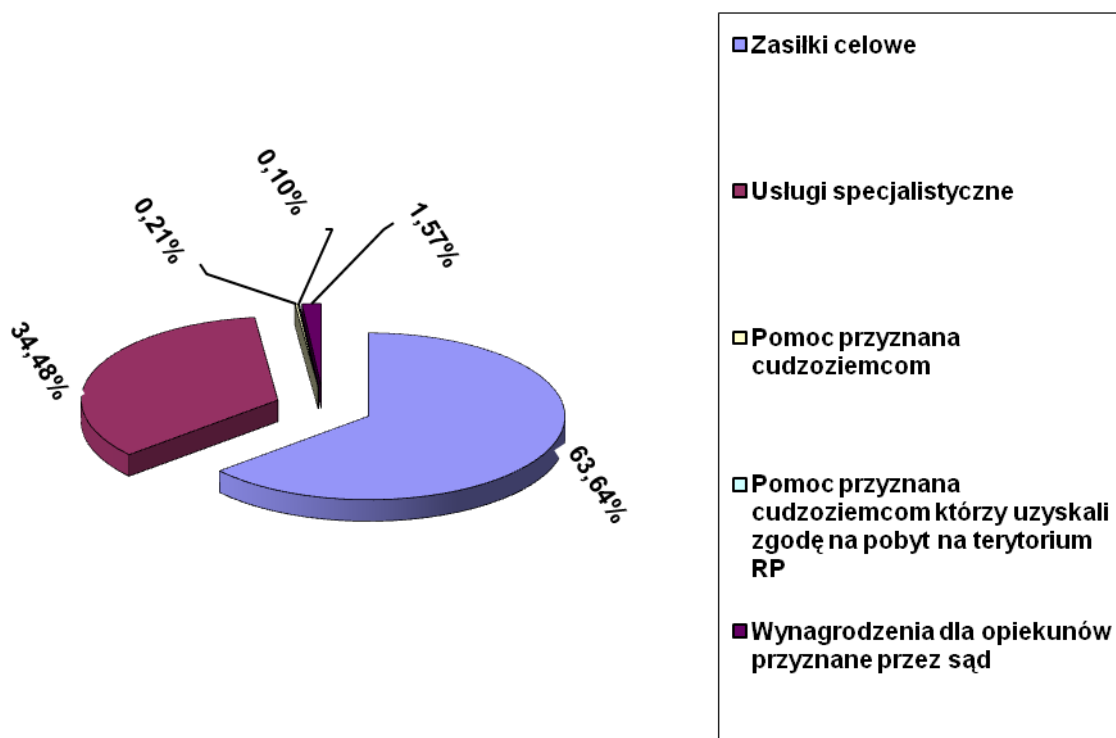
Wykres nr 1. Szacowane koszty realizacji zadań zleconych gminom na przestrzeni lat 2010-2011.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów gminnych

Powyższy wykres prezentuje zgłaszane potrzeby w zakresie zadań zleconych gminom na przestrzeni ostatnich trzech lat. Zdecydowanie mniejsze potrzeby w zakresie zadań zleconych na 2011 rok podyktowane są tym, iż zasiłki stałe będące składową zadań zleconych gminom w poprzednich latach, stanowią obecnie jedno z zadań własnych gminy.

Wykres nr 2. Procentowy udział poszczególnych form pomocy z zakresu zadań zleconych gminom w odniesieniu do ogólnej kwoty przeznaczonej na realizację zadań zleconych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów gminnych

Z danych zaprezentowanych na wykresie wynika, iż największą pozycję w strukturze potrzeb w zakresie zadań zleconych stanowią zasiłki celowe, a następnie usługi specjalistyczne.

2. Potrzeby w zakresie realizacji zadań własnych.

Zadania własne, wynikające z ustawy o pomocy społecznej, obejmują w szczególności:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych oraz zasiłków celowych specjalnych,
- udzielanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych ze zdarzeniem losowym,
- przyznawanie pomocy w naturze,
- dożywianie dzieci,
- udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- świadczenie usług opiekuńczych,
- sprawienie pogrzebu w przypadkach przewidzianych ustawą,
- pracę socjalną,
- opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe zgodnie z ustawą,
- kierowanie osób do domów pomocy społecznej i ponoszenie opłat z tym związanych,
- opracowanie i koordynację realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- diagnozę problemów społecznych na terenie obszaru swojego działania oraz sporządzanie bilansu lokalnych potrzeb społecznych,
- tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,

Tabela nr 2. Zadania własne realizowane przez gminy.

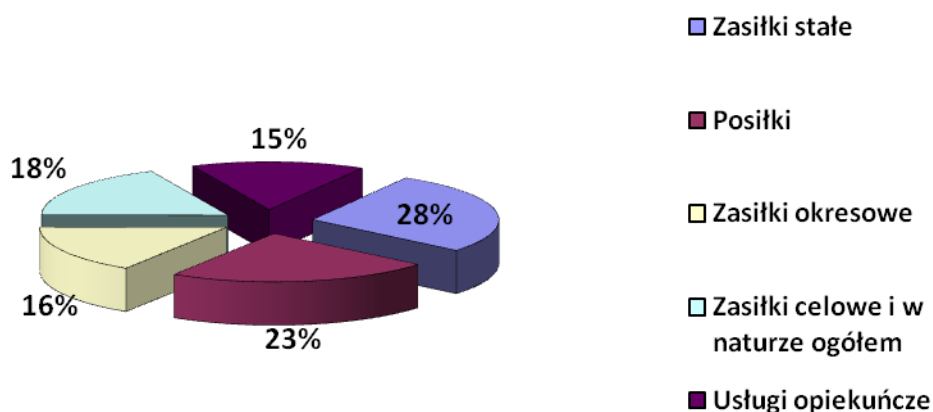
FORMY POMOCY	Planowana liczba osób, którym decyzją przyznane będą świadczenia	Planowana Liczba Świadczeń	Planowana Kwota Świadczeń (w zł)
0	1	2	3
Razem	58 953,00	x	81 259 221,00
Zasiłki stałe (dotowane)	6 145,00	63 579,00	21 961 258,00
w tym przyznany dla osoby:	4 316,00	38 599,00	14 394 575,60
samotnie gospodarującej	0,00	0,00	0,00
pozostającej w rodzinie	1 819,00	18 979,00	5 084 549,40
Zasiłki okresowe- ogółem	11 136,00	51 331,00	12 775 271,00
w tym:	x	x	1 632 410,00
środki własne	0,00	0,00	0,00
dotacja	x	x	8 842 256,00
w tym przyznane z powodu (z wiersza 5):	8 013,00	36 454,00	9 423 279,00
bezrobocia	0,00	0,00	0,00
długotrwałej choroby	2 024,00	9 352,00	2 084 094,00
niepełnosprawności	1 424,00	8 230,00	1 537 543,00
możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	104,00	462,00	117 400,00
Schronienie	194,00	12 012,00	559 703,00
Posiłek	40 224,00	5 069 188,00	18 215 402,00
w tym dla:	30 940,00	4 297 234,00	12 893 898,00
dzieci	0,00	0,00	0,00
Ubranie	539,00	5 985,00	275 700,00
Usługi opiekuńcze - ogółem	1 937,00	680 741,00	11 964 073,00
w tym:	48,00	11 071,00	401 912,00
specjalistyczne	0,00	0,00	0,00
Zasiłek celowy na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ	69,00	1 363,00	65 780,00
w tym dla:	22,00	277,00	16 880,00
osób bezdomnych	0,00	0,00	0,00
Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	351,00	356,00	556 250,00
Zasiłki celowe w formie biletu kredytowanego	9,00	12,00	2 100,00
Sprawienie pogrzebu	185,00	183,00	480 890,00

w tym:	61,00	61,00	151 100,00
osobom bezdomnym	0,00	0,00	0,00
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	26 581,00	x	14 385 794,00
w tym:			
zasiłki specjalne celowe	5 842,00	10 090,00	2 165 894,00
Pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie - ogółem	8,00	x	17 000,00
w tym:	2,00	2,00	3 000,00
w naturze	0,00	0,00	0,00
zasiłki	7,00	7,00	14 000,00
pożyczka	0,00	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów gminnych

Tabela nr 2 prezentuje potrzeby samorządów gminnych w zakresie realizacji zadań własnych w rozbiciu na planowaną liczbę osób którym przyznane będą świadczenia, planowaną liczbę świadczeń oraz planowaną kwotę przeznaczoną na pokrycie kosztów związanych z zadaniami własnymi gmin. Łącznie planowana liczba osób którym decyzją przyznane będą świadczenia to **58 953** osoby. Planowana kwota świadczeń to kwota w wysokości **81 259 221 zł**.

Wykres nr 3. Procentowy udział wybranych form pomocy z zakresu zadań własnych w ogólnej kwocie przeznaczonej na realizację zadań własnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów gminnych

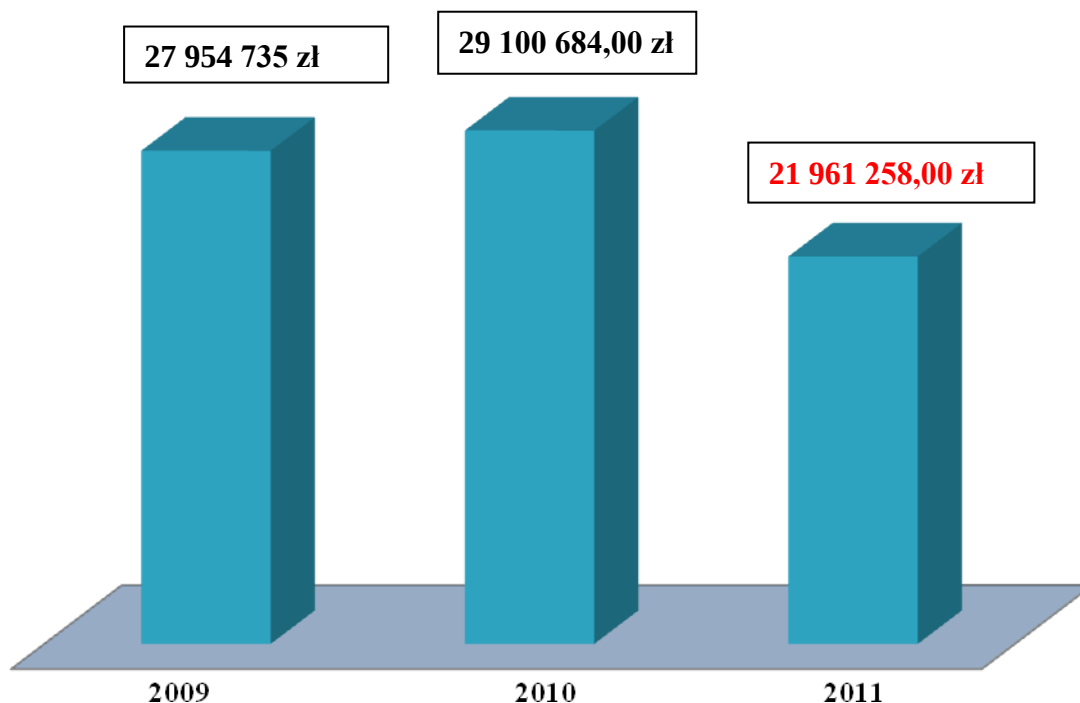
Ogólna kwota planowanych świadczeń w zakresie zadań własnych w 2011 roku kształtuje się na poziomie **81 259 221 zł**. Z czego największe kwoty planowane są na pokrycie kosztów związanych z:

- wypłatą zasiłków stałych - **21 961 258 zł** (kwota ta stanowi **28 %** kwoty ogólnej przeznaczonej na realizację zadań własnych),
- zapewnieniem posiłków dla dzieci **18 215 402 zł** (**23 %** kwoty ogólnej),
- wypłatą zasiłków celowych i w naturze – **14 385 794 zł** (**18 %** kwoty ogólnej),
- wypłatą zasiłków okresowych **12 775 271 zł** (**16 %** kwoty ogólnej),
- usługami opiekuńczymi **11 964 073 zł** (**15 %** kwoty ogólnej).

Wyżej wymienione formy pomocy ogółem, realizowane będą za pomocą środków finansowych w wysokości **79 301 798 zł**, tym samym stanowią **97 %** wszystkich planowanych środków przeznaczonych na pokrycie kosztów związanych z realizacją zadań własnych.

Średnia kwota zasiłku stałego planowana w województwie świętokrzyskim według danych z gmin to **345,41 zł/osobę**, natomiast średnia kwota zasiłku okresowego to **248,88 zł/osobę**.

Wykres nr 4. Szacowany koszt zasiłków stałych na przestrzeni lat 2000-2011.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów gminnych

Analizując dane dotyczące zasiłków stałych, które stanowią obecnie zadanie własne samorządów gminnych, należy zwrócić uwagę na fakt, iż gminy zgłaszają zdecydowanie mniejszą potrzebę w tym zakresie na 2011 rok w porównaniu do lat ubiegłych.

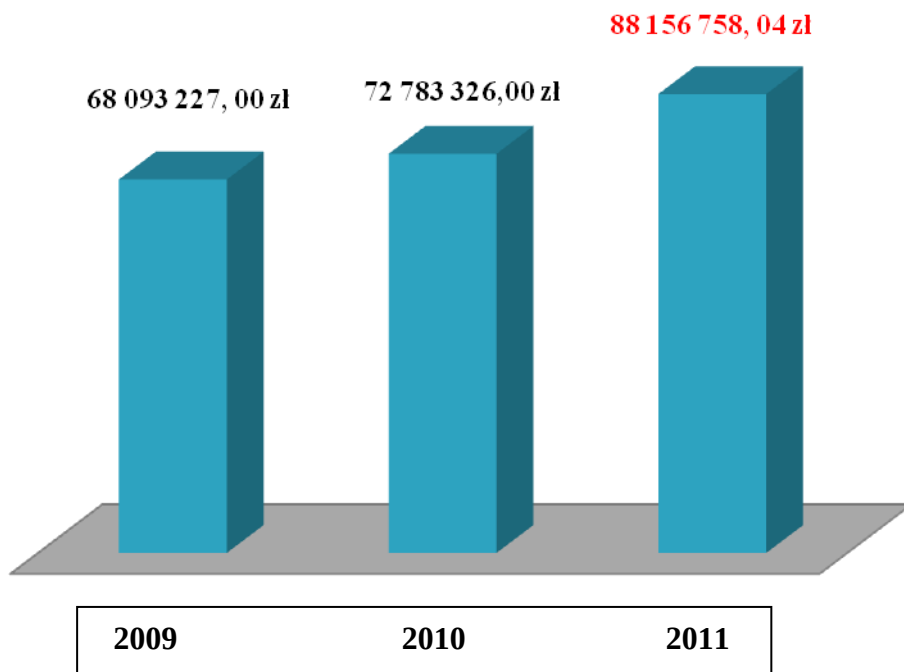
Potrzeby samorządów gminnych w zakresie odprowadzania składek na ubezpieczenia emerytalno- rentowe wynoszą w roku 2011 - **415 848, 20 zł.**

3. Potrzeby w zakresie kosztów prowadzenia i utrzymania ośrodków pomocy społecznej.

W 2011 roku samorządy gminne, na pokrycie kosztów związanych z utrzymaniem i prowadzeniem ośrodków pomocy społecznej planują przeznaczyć kwotę w wysokości **88 156 758,04 zł.**

- Największą kwotę samorządy planują przeznaczyć na wydatki związane z wynagrodzeniem wraz z pochodnymi tj. **68 511 331,14 zł**, co stanowi **77,7 %** planowanego rocznego całkowitego kosztu utrzymania i prowadzenia ośrodków pomocy społecznej na terenie województwa świętokrzyskiego.
- Planowane inwestycje ogółem oszacowane zostały na kwotę **6 180 541,00 zł**, stanowią one **7 %** planowanego rocznego całkowitego kosztu utrzymania i prowadzenia ośrodków pomocy społecznej na terenie województwa świętokrzyskiego z czego:
  - nowe inwestycje **2 694 734,00zł**,
  - modernizacja **2 241 900,00zł**,
  - remonty **575 000,00 zł**,
  - zakupy inwestycyjne **668 007,00 zł**.
- Koszt planowanych szkoleń zawodowych wraz z kosztami uzupełnienia wykształcenia oszacowany został na kwotę **866 650,00 zł**, co stanowi niespełna **1 %** planowanego rocznego całkowitego kosztu utrzymania i prowadzenia ośrodków pomocy społecznej na terenie województwa świętokrzyskiego.

Wykres nr 5. Planowany roczny całkowity koszt utrzymania i prowadzenia ośrodków pomocy społecznej w podziale na lata 2009-2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów gminnych

Analizując powyższy wykres widać, iż z roku na rok plany samorządów gminnych w zakresie kosztów prowadzenia i utrzymania ośrodków pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim charakteryzują się tendencją wzrostową. W odniesieniu do roku 2009 planowana kwota na rok 2011 wzrosła o około 22 %, zaś w odniesieniu do roku poprzedniego o 17 %.

Tabela nr 3. Zestawienie niektórych wydatków związanych z prowadzeniem i utrzymaniem ośrodków pomocy społecznej w latach 2009-2011

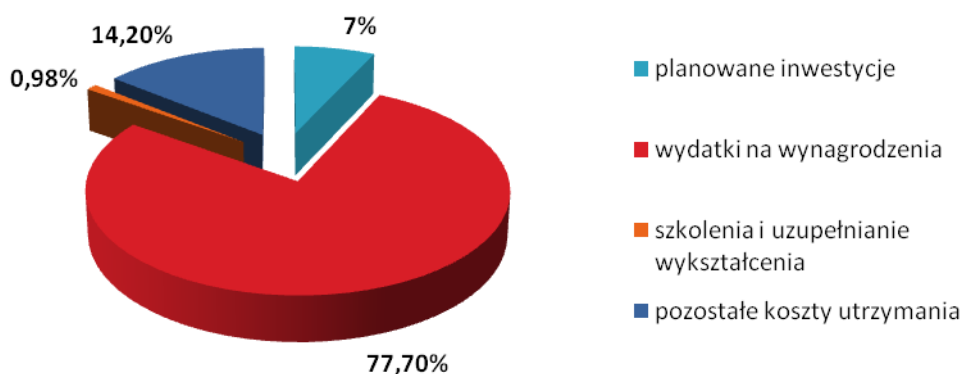
	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Planowane inwestycje ogółem	2 346 416	21 767 915	6 180 541
Wydatki na wynagrodzenia z pochodnymi	51 016 805	41 430 428	68 511 331
Pozostałe koszty utrzymania	13 997 672	7 958 196	12 598 235

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów gminnych

Największe środki finansowe na planowane inwestycje ogółem, planowane były w roku 2010 (**21 767 915 zł**). Na rok 2011 na ten cel zaplanowane zostały znacznie mniejsze środki w kwocie **6 180 541 zł**. Z kolei wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi w roku 2011 uplasowały się na poziomie **68 511 331 zł** i są najwyższe w analizowanym okresie. Pozostałe koszty utrzymania ośrodków w roku 2009 szacowane były na kwotę **13 997 672 zł** i jest to kwota najwyższa w odniesieniu do roku 2010 i 2011, choć niewiele mniejsze są zaplanowane koszty na ten cel w roku 2011, tj. w wysokości **12 598 235 zł**.

Wykres nr 6. Planowane koszty prowadzenia i utrzymania ośrodków pomocy społecznej w ujęciu procentowym.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów gminnych

W odniesieniu do roku 2009 i 2010 należy zauważyć, iż w tym obszarze występuje tendencja wzrostowa. Kwota utrzymania i prowadzenia ośrodków pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim w roku 2010 stanowi **85 %** kwoty zaplanowanej na rok 2011, a kwota **68 093 227 zł** z roku 2009 stanowi **79 %** kwoty oszacowanej na 2011 rok. Oznacza to, iż wzrastają wydatki na prowadzenie i utrzymanie ośrodków pomocy społecznej

w tym: inwestycje, modernizacje, remonty, zakupy inwestycyjne, wynagrodzenie pracowników ośrodków pomocy społecznej i koszt uzupełnienia wykształcenia.

4. Potrzeby w zakresie zatrudnienia w jednostkach pomocy społecznej

W ośrodkach pomocy społecznej na dzień 31/12/2010, według danych z gmin województwa świętokrzyskiego, zatrudnione były **2764** osoby. Samorządy gminne zostały poproszone o przekazanie potrzeb w zakresie zatrudnienia - oszacowane są one na 597 osób w skali całego województwa. W rozbiciu na poszczególne stanowiska przedstawiają się one następująco:

- ✓ 18 osób na stanowiska dyrektor/kierownik,
- ✓ 13 osób na stanowiska zastępcy dyrektora/kierownika,
- ✓ 300 pracowników socjalnych,
- ✓ 56 głównych specjalistów,
- ✓ 5 aspirantów pracy socjalnej,
- ✓ 52 pracowników wykonujących usługi opiekuńcze,
- ✓ 36 osób na stanowiska pracowników wykonujących specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- ✓ 6 konsultantów,
- ✓ 4 koordynatorów ds. komputeryzacji,
- ✓ 6 radców prawnych,
- ✓ 101 pracowników zatrudnionych na inne stanowiska.

W świetle powyższych danych można zauważyć, iż ośrodki pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim potrzebują wzmocnienia kadrowego na stanowiskach pracowników socjalnych. Wśród wszystkich zgłaszanych potrzeb w zakresie zatrudnienia w ośrodkach pomocy społecznej pracownicy socjalni stanowią **50,2%** wszystkich planowanych nowo zatrudnionych osób w 2011 roku.

Tabela nr 4. Planowane zatrudnienie w 2011 r. w innych jednostkach pomocy społecznej o zasięgu gminnym.

Lp.	Stanowisko	Stan osób na 31/12/2010	Potrzeby w zakresie zatrudnienia dodatkowych pracowników w 2011 r.
1	Domy pomocy społecznej	0	0
2	Placówki specjalistycznego poradnictwa	0	0
3	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	11	8
4	Placówki adopcyjno-opiekuńcze	0	0
5	Ośrodki interwencji kryzysowej	6	0
6	Ośrodki wsparcia	90	10
7	<i>Środowiskowe domy samopomocy</i>	111	25
8	<i>Dzienne domy pomocy</i>	3	0
9	<i>Noclegownie (domy noclegowe itp.)</i>	3	0
10	<i>Ośrodki opiekuńcze</i>	0	0
11	<i>Inne (jakie?)</i>	3	6
	RAZEM	227	49

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów gminnych

Na terenie województwa świętokrzyskiego w innych jednostkach pomocy społecznej o zasięgu gminnym zatrudnionych jest obecnie **227** osób. Prawie połowa z tych osób zatrudniona jest w Środowiskowych Domach Samopomocy- **111** osób. Natomiast planowane zatrudnienie w w/w jednostkach w 2011 roku wynosi 49 osób, z czego:

- 8 osób w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- 10 w ośrodkach wsparcia.
- 25 środowiskowych domach samopomocy
- 6 w innych(KIS Włoszczowa - 2 osoby, świetlica socjoterapeutyczna Daleszyce - 2 osoby, punkt usług pralniczych i kąpielowych Staszów - 2 osoby)

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na samorządy gminne obowiązek zatrudnienia pracowników socjalnych w wymiarze minimum jeden pracownik socjalny na dwa tysiące mieszkańców gminy. Poniżej zaprezentowane zostaną dane z wszystkich gmin województwa świętokrzyskiego dotyczące spełniania tego ustawowego wymogu.

Tabela nr 5. Liczba pracowników socjalnych w stosunku do liczby mieszkańców gmin województwa świętokrzyskiego.

Gmina	Ludność	Ilość pracowników socjalnych	Spełnia kryterium ustawowe
Powiat kielecki			
Bodzentyn	11 593	5	Nie
Chęciny	14 808	8	Tak
Daleszyce	15 084	8	Tak
Bieliny	9 907	5	Tak
Górno	13 200	6	Nie
Łagów	6 817	2	Nie
Łopuszno	9 005	5	Tak
Masłów	9 751	5	Tak
Miedziana Góra	10 257	5	Nie
Mniów	9 272	4	Nie
Morawica	13 897	8	Tak
Nowa Słupia	9 588	6	Tak
Piekoszów	15 635	8	Tak
Pierzchnica	4 815	2	Nie
Raków	5 644	3	Tak
Sitkówka – Nowiny	7 047	4	Tak
Strawczyn	9 983	5	Tak
Zagnańsk	12 777	6	Nie
Powiat konecki			
Stąporków	18 062	9	Nie
Falków	4 690	2	Nie
Gowarczów	4 770	3	Tak
Radoszyce	9 028	4	Nie
Ruda Maleniecka	3 252	2	Tak
Słupia	3 507	2	Tak
Końskie	36 113	23	Tak
Smyków	3 714	3	Tak
Powiat ostrowiecki			
Ostrowiec Świętokrzyski	72 823	44	Tak
Ćmielów	7 769	5	Tak
Kunów	9 977	6	Tak
Bałtów	3 933	3	Tak
Bodzechów	13 522	7	Tak
Waśniów	7 054	3	Nie

Powiat skarżyski			
Skarżysko - Kamienna	48 175	32	Tak
Suchedniów	10 684	5	Nie
Blizyn	8 520	4	Nie
Łączna	5 273	3	Tak
Skarżysko - Kości	6 162	3	Nie
Powiat starachowicki			
Stachowice	52 320	28	Tak
Wąchock	6 965	3	Nie
Brody	10 913	4	Nie
Mirzec	8 388	5	Tak
Pawłów	15 049	8	Tak
Powiat buski			
Busko – Zdrój	32 385	18	Tak
Gnojno	4 666	2	Nie
Nowy Korczyn	6 305	3	Nie
Pacanów	7 758	4	Tak
Solec – Zdrój	5 000	2	Nie
Stopnica	7 766	4	Tak
Tuczępy	3 832	2	Tak
Wiślica	5 623	2	Nie
Powiat jędrzejowski			
Jędrzejów	29 110	15	Tak
Małogoszcz	11 725	7	Tak
Sędziszów	12 994	8	Tak
Imielno	4 556	3	Tak
Nagłowice	5 254	2	Nie
Oksa	4876	2	Nie
Słupia	4 550	3	Tak
Sobków	8 362	4	Nie
Wodzisław	7 517	2	Nie
Powiat kazimierski			
Kazimierza Wielka	16 620	7	Nie
Skalbmierz	6 854	4	Tak
Bejsce	4 272	2	Nie
Czarnocin	4 049	2	Nie
Opatowiec	3 502	2	Tak
Powiat opatowski			
Opatów	12 480	6	Nie
Ożarów	11 237	8	Tak
Baćkowice	5 114	3	Tak
Iwaniska	6 985	4	Tak
Lipnik	5 648	3	Tak
Sadowie	4 230	2	Nie
Tarłów	5 693	4	Tak
Wojciechowice	4 353	3	Tak
Powiat pińczowski			

Pińczów	21 864	11	Tak
Działoszyce	5 524	3	Tak
Kije	4 597	3	Tak
Michałów	4 832	2	Nie
Złota	4 762	3	Tak
Powiat sandomierski			
Sandomierz	24 666	13	Tak
Koprzywnica	7 066	6	Tak
Zawichost	4 654	3	Tak
Dwikozy	9 016	5	Tak
Klimontów	8 547	3	Nie
Łoniów	7 492	4	Tak
Obrazów	6 689	4	Tak
Samorzec	8 888	3	Nie
Wilczyce	3 918	3	Tak
Powiat staszowski			
Staszów	26 224	16	Tak
Osiek	7 934	6	Tak
Połaniec	11 889	6	Tak
Bogoria	7 974	4	Tak
Łubnice	4 404	4	Tak
Oleśnica	3 900	2	Tak
Rytwiany	6 294	4	Tak
Szydłów	4 879	2	Nie
Powiat włoszczowski			
Włoszczowa	20 304	13	Tak
Kluczewsko	5 207	2	Nie
Krasocin	10 766	6	Tak
Moskorzew	2 931	3	Tak
Radków	2 590	3	Tak
Secemin	5 042	2	Nie
Miasto Kielce	205 094	127	Tak

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów gminnych

Według informacji na temat stanu zatrudnienia, otrzymanego z ośrodków pomocy społecznej wynika, iż 35 ośrodków nie spełnia ustawowego wymogu zatrudnienia odpowiedniej ilości pracowników socjalnych.

5. Powody ubiegania się o pomoc społeczną w 2011 roku.

Tabela nr 6. Planowane powody ubiegania się o pomoc społeczną.

Powód trudnej sytuacji życiowej		Planowana liczba rodzin	Planowana liczba osób w rodzinach
1		2	4
Ubóstwo	1	27 607	78 600
Sieroctwo	2	415	1 146
Bezdomność	3	1164	1 271
Potrzeba ochrony macierzyństwa	4	4102	21 826
w tym wielodzietność	5	2 687	15 665
Bezrobocie	6	26 864	83 683
Niepelnosprawność	7	16 028	30 669
Długotrwała lub ciężka choroba	8	15 894	38 233
Bezradność w sprawach opiek.-wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	9	7 586	31 318
w tym rodziny niepełne	10	4074	12 699
w tym rodziny wielodzietne	11	2831	16 713
Przemoc w rodzinie	12	954	3 647
Alkoholizm	13	4216	11 267
Narkomania	14	96	188
Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	15	663	1 212
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiek. - wych.	16	76	122
Trudność w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	17	1	5
Zdarzenia losowe	18	629	1 850
Sytuacja kryzysowa	19	281	864
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	20	1 874	4 355

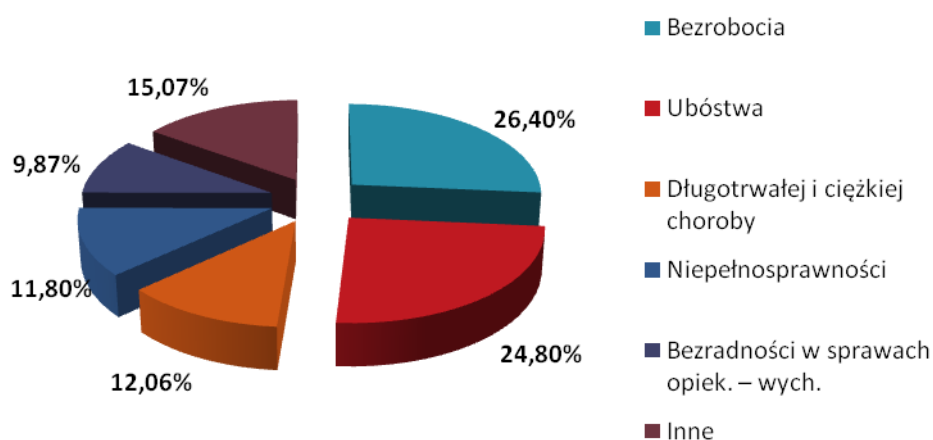
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów gminnych.

Z powyższych danych tabelarycznych wynika, iż samorządy gminne szacują, iż największa ilość rodzin ubiegać się będzie o pomoc w 2011 roku z powodu:

- Bezrobocia – 83 683 osób w rodzinach, (26,40%).
- Ubóstwa – 78 600 osób w rodzinach, (24,80%).
- Długotrwałej i ciężkiej choroby – 38 233 osób w rodzinach, (12,06%).
- Niepełnosprawności – 37 431 osób w rodzinach, (11,80%).
- Bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 31 318 osób w rodzinach, (9,87%).

Przy łącznym planie **317 018** rodzin ubiegających się o pomoc na terenie województwa świętokrzyskiego, rodziny zagrożone z powodu bezrobocia, ubóstwa, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz bezradności opiekuńczo – wychowawczej stanowią **84,93 %** wszystkich rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wykres nr 7. Planowane powody ubiegania się o pomoc społeczną w ujęciu procentowym.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów gminnych.

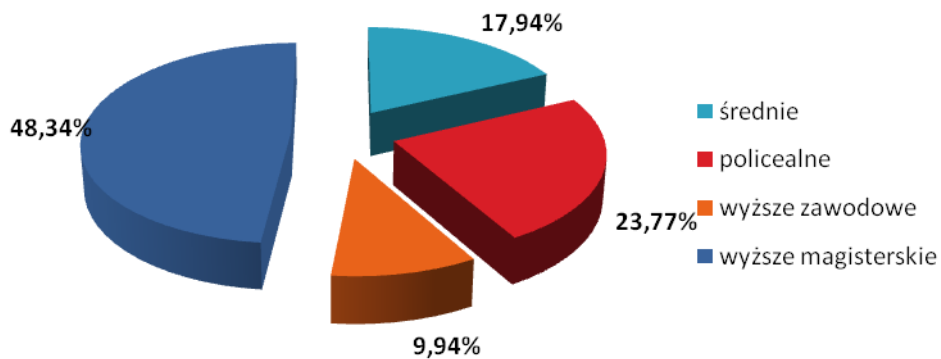
6. Potrzeby w zakresie podnoszenia kwalifikacji pracowników.

Tabela nr 7. Potrzeby w zakresie podnoszenia kwalifikacji pracowników.

Wyszczególnienie		Liczba osób (stan na 31.12.2010r)
1		2
Wykształcenie		
szkoła średnia	1	157
szkoła policealna	2	208
wyższa szkoła zawodowa	3	87
studia magisterskie	4	423

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów gminnych.

Wykres nr 8. Wykształcenie pracowników pomocy społecznej w ujęciu procentowym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów gminnych.

Powyższy wykres prezentuje poziom wykształcenia kadr ośrodków pomocy społecznej w ujęciu procentowym. Niemal połowa posiada wykształcenie wyższe magisterskie - 48,34%, a 9,94 % posiada wykształcenie wyższe zawodowe. Liczną grupę

stanowią pracownicy z wykształceniem policealnym - 23,77% . 17,94% ma wykształcenie średnie.

Samorządy gminne w województwie świętokrzyskim planują, iż **1 116** pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej skorzysta z różnego rodzaju szkoleń, które będą realizowane w wymiarze **5 079** godzin szkoleniowych. W bilansie potrzeb samorządy gminne szacują, iż kwota przeznaczona na szkolenie wynosić będzie **414 396 zł**. Szacowany koszt godziny szkoleniowej w gminach województwa świętokrzyskiego wynosi średnio **81,59 zł**.

Do najpopularniejszych tematów szkoleń proponowanych przez pracowników ośrodków pomocy społecznych należą:

- Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych,
- Praca z trudnym klientem,
- Nowe formy pracy socjalnej,
- Rozwiązywanie konfliktów i radzenie sobie ze stresem,
- Pomoc społeczna, kontrakty socjalne, przemoc domowa,
- Wypalenie zawodowe,
- Interwencja kryzysowa,
- Instrukcja kancelaryjna,
- Fundusz alimentacyjny, KPA,
- Pracownicy socjalni.

W tym miejscu należy zaznaczyć, iż Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej i Zdrowotnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego od 2008 roku realizuje projekt systemowy „Edukacja receptą na lepsze jutro”, w ramach którego organizuje szkolenia o zróżnicowanej tematyce biorąc pod uwagę zgłaszane przez samorządy gminne potrzeby w zakresie szkoleń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

7. Zadania z zakresu pomocy społecznej zlecane organizacjom pozarządowym.

Samorządy gminne zostały poproszone o sporządzenie prognozy dotyczącej planowanych zadań, które zamierzają zlecić organizacjom pozarządowym.

Łączna liczba planowanych beneficjentów objętych działaniami organizacji pozarządowych, w ramach realizacji zadań gmin w roku 2011 szacowana jest na około **16 928** osób.

Do najaktywniejszych organizacji pozarządowych wymienianych w bilansie potrzeb na 2011 rok należą: Świętokrzyski Bank Żywności, Polski Komitet Pomocy Społecznej, Świętokrzyski Bank Żywności 1000, Stowarzyszenie Człowiek Człowiekowi oraz Caritas, które w 2011 roku planują objąć pomocą **14 450** osób, a ich zakres działania jest bardzo szeroki, co przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 8. Wybrane organizacje pozarządowe obszary działania oraz planowana liczba osób objętych pomocą.

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Obszar działania	Liczba osób planowanych do objęcia pomocą
1	Świętokrzyski Bank Żywności	✓ Ubóstwo	6 165
2	Polski Komitet Pomocy Społecznej	✓ Ubóstwo ✓ Bezdomność ✓ Bezradność opiek.- wych. ✓ Niepełnosprawność ✓ Trudności w przystosowaniu po wyjściu z zakładu karnego	3 713
3	Świętokrzyski Bank Żywności 1000	✓ Ubóstwo ✓ Bezrobocie ✓ Niepełnosprawność ✓ Długotrwała choroba ✓ Bezradność opiek.- wych. ✓ Alkoholizm lub narkomania ✓ Trudności w przystosowaniu po wyjściu z zakładu karnego	1 850
4	Stowarzyszenie Człowiek Człowiekowi	✓ Bezrobocie ✓ Niepełnosprawność	1 200

		✓ Długotrwała choroba ✓ Bezradność opiek.-wych. ✓ Alkoholizm lub narkomania ✓ Trudności w przystosowaniu po wyjściu z zakładu karnego	
5	Caritas	✓ Ubóstwo ✓ Bezrobocie ✓ Niepełnosprawność ✓ Długotrwała choroba ✓ Bezradność opiek.-wych. ✓ Alkoholizm lub narkomania ✓ Trudności w przystosowaniu po wyjściu z zakładu karnego	922
6	Bank żywności	✓ Ubóstwo	600

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów gminnych.

8. Działania w ramach gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną w 2011r.

W ramach działań w zakresie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną w 2011 r. ośrodki pomocy społecznej zaplanowały na ten cel kwotę w wysokości **2 251 917 zł**, która dedykowana będzie na pomoc **13 695 osobom**.

Tabela nr 9. Wybrane działania realizowane przez samorządy gminne w zakresie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną w 2011 r.

1	Rodzaje działań	Liczba osób objętych pomocą	Planowany koszt działań w 2011 roku
2	Prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych	90	280 000
3	Realizacja programów osłonowych dla rodzin dotkniętych patologią i przemocą	210	220 000
4	Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji	60	108 650
5	Dożywianie dzieci	1 209	147 000
6	Zajęcia profilaktyczne w szkołach	618	72 00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów gminnych.

9. Koszty utrzymania i prowadzenia jednostek organizacyjnych pomocy społecznej o zasięgu lokalnym, finansowanych ze środków na pomoc społeczną.

Koszty utrzymania i prowadzenia jednostek organizacyjnych pomocy społecznej o zasięgu lokalnym, finansowane ze środków na pomoc społeczną w roku 2011 przedstawiają poniższe tabele w rozbiciu na gminę – jako organ prowadzący oraz inny organ prowadzący:

Tabela nr 10. Koszty utrzymania i prowadzenia jops o zasięgu lokalnym – organ prowadzący gmina.

L.p.	Nazwa placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc planowanych na 2011r.	Planowany roczny koszt utrzymania i prowadzenia placówek bez inwestycji w zł
1	Domy Pomocy Społecznej	0	0	0,00
2	Ośrodki Wsparcia	10	562	4 458 976,00
3	Środowiskowe Domy Samopomocy	16*	408	4 489 200,00
4	Dzienne domy pomocy	2	95	521 078,00
5	Noclegownie/Schroniska	2	34	195 400,00
6	Jadłodajnie	3	384	1 203 993,00
7	Kluby samopomocy	0	0	0,00
8	Inne ośrodki wsparcia	3	131	1 060 773,00
9	Rodzinne Domy Pomocy	0	0	0,00
10	Ośrodki interwencji kryzysowej	1	10	297 583,00
11	Dzienne placówki opiekuńczo-wychowawcze	2	90	280 000,00
12	Jednostki specjalistycznego poradnictwa	2	270	52 491,00
13	Kluby Integracji Społecznej	3	260	1 078 737,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów gminnych.

* Na podstawie informacji uzyskanych od samorządów gminnych na terenie województwa świętokrzyskiego zlokalizowanych jest 16 Środowiskowych Domów Samopomocy, dla których organem prowadzącym jest gmina. Funkcjonuje również jeden ŚDS prowadzony przez organ inny niż gmina. Z informacji posiadanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej i Zdrowotnej w Kielcach wynika, iż na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonują 23 Środowiskowe Domy Samopomocy.

Tabela nr 11. Koszty utrzymania i prowadzenia jops o zasięgu lokalnym – inny organ prowadzący.

L.p.	Nazwa placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc planowanych na 2011r.	Planowany roczny koszt utrzymania i prowadzenia placówek bez inwestycji w zł
1	Ośrodki Wsparcia	6	102	636 413,00
2	Środowiskowe Domy Samopomocy	1	25	270 000,00
3	Dzienne domy pomocy	1	35	84 413,00
4	Noclegownie/Schroniska	3	22	66 000,00
5	Dzienne placówki opiekuńczo-wychowawcze	19	500	547 000,00
6	Centra Integracji Społecznej	1	45	600 000,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów gminnych.

Analizując dane tabelaryczne widać, iż koszty gminy jako organu prowadzącego związane z utrzymaniem i prowadzeniem jednostek organizacyjnych pomocy społecznej o zasięgu lokalnym, finansowane ze środków na pomoc społeczną w roku 2011 wynoszą łącznie **13 358 511 zł**, natomiast planowane koszty innych organów prowadzących - **1 657 373 zł**.

Część II

Potrzeby w zakresie pomocy społecznej samorządów powiatowych.

Zadania własne powiatu to:

- opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami;
- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz wypłacanie wynagrodzenia z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka albo świadczonej opieki i wychowania niespokrewnionym z dzieckiem zawodowym rodzinom zastępczym;
- zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie;
- pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu;
- przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
- pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet

w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;

- pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, mającym trudności w integracji ze środowiskiem;
- prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;
- prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;
- udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;
- szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;
- doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;
- podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
- sporządzanie bilansu potrzeb powiatu w zakresie pomocy społecznej;
- utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Zadania z zakresu administracji rządowej:

- pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, w zakresie indywidualnego programu integracji, oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia
- prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.
- udzielanie cudzoziemcom pomocy w zakresie interwencji kryzysowej;
- finansowanie pobytu w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz w rodzinach zastępczych dzieciom cudzoziemców,
- realizacja zadań z dziedziny przysposobienia międzynarodowego dzieci, w tym zlecanie realizacji tych zadań podmiotom prowadzącym niepubliczne ośrodki adopcyjno-opiekuńcze wyznaczone przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

1. Potrzeby w zakresie utrzymania i prowadzenia powiatowych centrów pomocy rodzinie.

Tabela nr 12. Prowadzenie i utrzymanie PCPR na terenie województwa świętokrzyskiego.

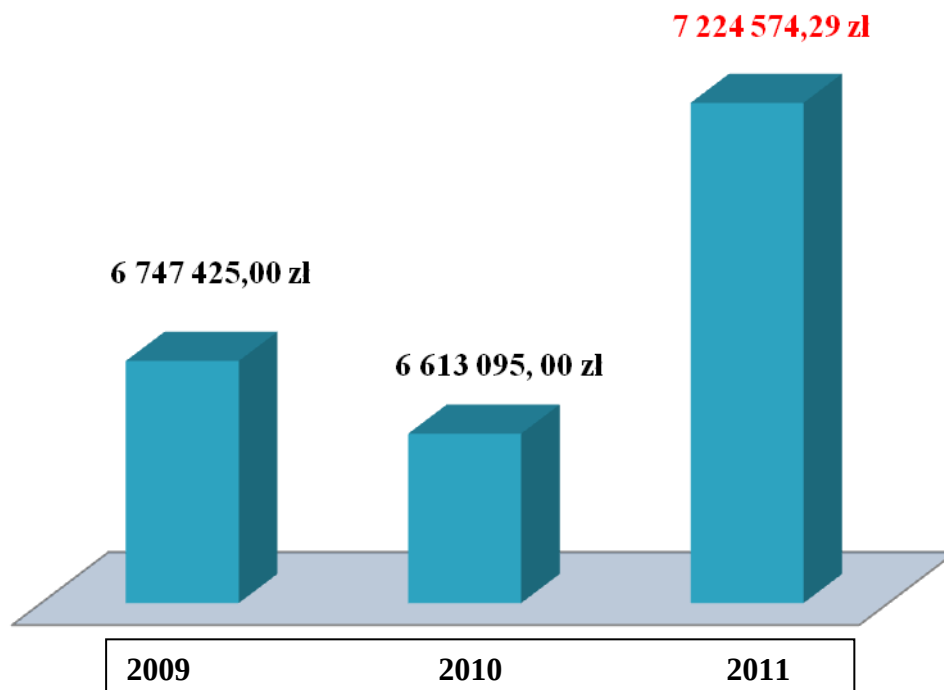
Lp.	Wyszczególnienie	Planowany roczny całkowity koszt utrzymania i prowadzenia PCPR w 2011 r.
		Ogółem
1.	PCPR ogółem (wiersz 2+3+4+5+6)	7 224 574,29
	z tego:	0,00
2.	Planowane inwestycje ogółem (wiersz 2 = 2a+2b+2c+2d)	144 729,08
2a.	nowe inwestycje	0,00
2b.	modernizacja	35 000,00
2c.	remonty	12 000,00
2d.	zakupy inwestycyjne	97 729,08
3.	Koszt wynagrodzeń (z pochodnymi)	6 153 385,97
4.	Koszt planowanych szkoleń zawodowych	35 604,00
5.	Koszt uzupełniania wykształcenia	0,00
6.	Pozostałe koszty utrzymania pcpr-u	890 855,24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów powiatowych.

Powyższa tabela prezentuje potrzeby zgłoszone w zakresie utrzymania i prowadzenia przez samorządy powiatowe Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie na 2011 rok. Suma zgłoszonych potrzeb to kwota **7 224 574,29 zł**, z czego:

- **6 153 385,97 zł** stanowią wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi,
- **890 855,24 zł** pochłoną pozostałe koszty utrzymania powiatowych centrów pomocy rodzinie,
- **144 729,08 zł** przeznaczone zostaną na koszty związane z inwestycjami, modernizacją, remontami oraz zakupami inwestycyjnymi.

Wykres nr 9. Potrzeby w zakresie prowadzenia i utrzymania PCPR – ów na przestrzeni lat 2009 – 2011.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów powiatowych.

Powyższy wykres przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie utrzymania i prowadzenia Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie na przestrzeni lat 2009-2011. Widać, iż w analizowanym okresie planowane koszty utrzymania i prowadzenia PCPR na terenie województwa świętokrzyskiego w roku 2011 są najwyższe i wynoszą **7 224 574,29 zł**. W odniesieniu do roku 2010 wzrosły o niespełna 10 %. Co istotne, koszty utrzymania w roku 2010 były najniższe na przestrzeni analizowanego okresu.

2. Potrzeby w zakresie zatrudnienia w powiatowych centrach pomocy rodzinie i w innych jednostkach pomocy społecznej o zasięgu powiatowym.

Tabela nr 13. Potrzeby kadrowe PCPR – ów.

Lp.	Stanowisko	Liczba osób zatrudnionych stan na 31/12/2010	Potrzeby w zakresie zatrudnienia dodatkowych pracowników w 2011 r.
	Liczba pracowników pcpr	164	19
1.	dyrektor/zastępca dyrektora	14	1
2.	kierownik/ zastępca kierownika	7	0
3.	kierownik działu	5	0
4.	kierownik sekcji	0	0
5.	pracownicy socjalni ogółem	42	6
	z tego:	0	0
5a.	starszy specjalista pracy socjalnej	2	0
5b.	specjalista pracy socjalnej	6	0
5c.	starszy pracownik socjalny	8	1
5d.	pracownik socjalny	26	5
5e.	główny specjalista	0	0
	w tym: będący pracownikiem socjalnym	0	0
6.	doradca ds. osób niepełnosprawnych	9	5
	w tym będący pracownikiem socjalnym	5	2
7.	starszy specjalista pracy z rodziną	0	0
8.	specjalista pracy z rodziną	2	0
9.	aspirant pracy socjalnej	2	0
10.	konsultant	3	3
11.	koordynator ds. komputeryzacji	0	0
12.	radca prawny	2	0
13.	pozostali pracownicy	77	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów powiatowych.

Według danych przesłanych przez samorzady powiatowe w bilansie potrzeb w zakresie pomocy społecznej, na dzień 31.12.2010 roku w Powiatowych Centrach Pomocy Rodzinie zatrudnionych było **164** osoby, z czego największy odsetek stanowili pracownicy socjalni – **26 %** wszystkich osób pracujących w PCPR.

W roku 2011 planowanych jest dodatkowych **19** etatów w Powiatowych Centrach Pomocy Rodzinie.

Tabela nr 14. Potrzeby kadrowe innych jednostek pomocy społecznej o zasięgu powiatowym

L p.	Stanowisko	Liczba osób zatrudnionych stan na 31/01/2010	Potrzeby w zakresie zatrudnienia dodatkowych pracowników w 2011 r.
1	Domy pomocy społecznej	1694	32
2	Placówki specjalistycznego poradnictwa	0	0
3	Placówki opiekuńczo - wychowawcze	287	9
4	Ośrodki adopcyjno - opiekuńcze	12	0
5	Ośrodki interwencji kryzysowej	8	0
6	Ośrodki wsparcia	40	3
	w tym:	0	0
a.	środowiskowe domy samopomocy	40	3
b.	dzienne domy pomocy	0	0
c.	noclegownie (domy noclegowe itp.)	0	0
d.	inne ośrodki wsparcia (jakie?)	0	0
e	RAZEM	2029	44

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów powiatowych.

W 2010 roku w innych jednostkach pomocy społecznej o zasięgu powiatowym zatrudnionych było **2041** osoby. Samorządy powiatowe zostały zapytane o plan zatrudnienia w 2011 roku w innych jednostkach pomocy społecznej o zasięgu powiatowym. Łączna ilość etatów zaplanowana na 2011 rok wyniosła **44** osoby, z czego:

- 32 osoby planowane są do zatrudnienia w Domach Pomocy Społecznej,
- 9 osób w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- 3 osoby w Środowiskowych Domach Samopomocy.

3. Potrzeby w zakresie kosztów na realizację zadań własnych powiatów w zakresie pomocy na życiowe usamodzielnienie się i integrację ze środowiskiem.

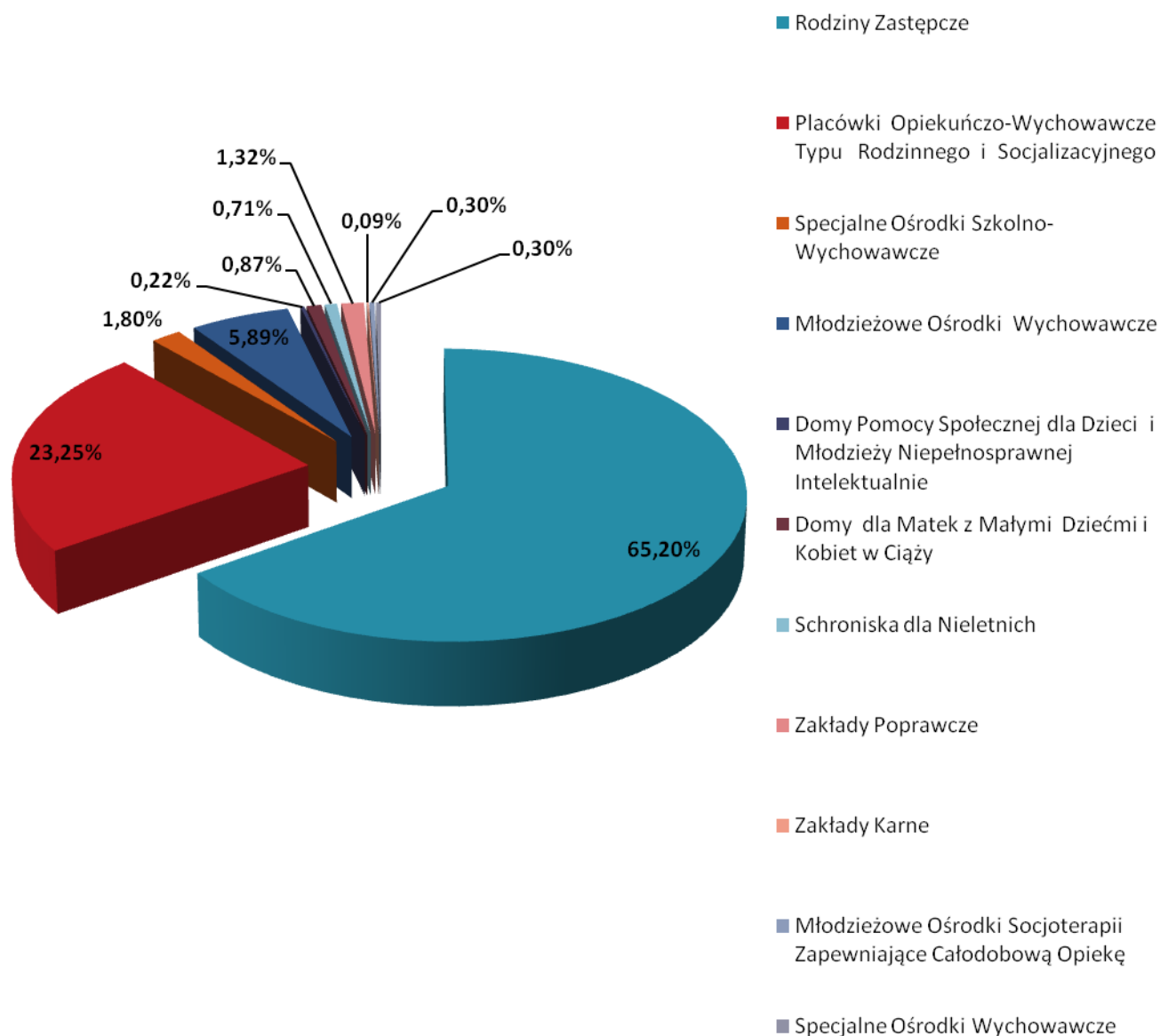
Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie na terenie województwa świętokrzyskiego w 2011 roku na życiowe usamodzielnienie się i integrację ze środowiskiem w zakresie zadań własnych planują przeznaczyć kwotę w wysokości **5 216 927,10 zł** – jest ona mniejsza o około 10 % od kwoty z roku 2010 (w roku 2010 wyniosła ona **5 586 091,69 zł**). Rozbicie na poszczególne formy pomocy obrazuje tabela poniżej.

Tabela nr 15. Zadania własne realizowane przez powiat. Pomoc mająca na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem.

Lp.	Formy pomocy	Planowana liczba osób wymagających pomocy w 2011 r.	Planowana liczba świadczeń	Planowany ogólny koszt świadczeń / w zł./
I	Rodziny Zastępcze	558	5470	3 401 439,1
II	Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze Typu Rodzinnego i Socjalizacyjnego	194	2000	1 213 275,8
III	Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze	14	100	93 949,8
IV	Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze	51	358	307 658,6
V	Domy Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelaktualnie	2	2	11 529
VI	Domy dla Matek z Małymi Dziećmi i Kobiet w Cięży	6	40	45 787
VII	Schroniska dla Nieletnich	4	40	37 551,4
VIII	Zakłady Poprawcze	8	68	69 173,8
IX	Zakłady Karne	1	1	4 941
X	Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii Zapewniające Całodobową Opiekę	2	14	15 811
XI	Specjalne Ośrodki Wychowawcze	2	14	15 811

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów powiatowych.

Wykres nr 10. Struktura szacowanych wydatków na pomoc mających na celu życiowe usamodzielnienie w ujęciu procentowym.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów powiatowych.

Z analizy danych tabelarycznych wynika, iż największe środki finansowe przeznaczone zostaną na pokrycie kosztów związanych z funkcjonowaniem rodzin zastępczych – **3 401 439,10 zł**, stanowią 65 % ogólnej kwoty przeznaczonej na finansowanie zadań z zakresu pomocy mającej na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem. Strukturę planowanych wydatków na realizację zadań własnych na pomoc

mającą na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem w ujęciu procentowym prezentuje wykres poniżej.

Wykres nr 11. Zestawienie planowanego ogólnego kosztu świadczeń w latach 2010 – 2011.

Tabela nr 16. Zestawienie planowanego ogólnego kosztu świadczeń w latach 2010 – 2011.

Lp.	Formy pomocy	Planowany ogólny koszt świadczeń w 2010 roku	Planowany ogólny koszt świadczeń w 2011 roku
I	Rodziny Zastępcze	3 364 336,65	3 401 439,1
II	Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze Typu Rodzinnego i Socjalizacyjnego	1 573 689,32	1 213 275,8
III	Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze	94 937,42	93 949,8
IV	Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze	343 800,90	307 658,6
V	Domy Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelktualnie	11 529	11 529
VI	Domy dla Matek z Małymi Dziećmi i Kobiety w Ciężary	45 787	45 787
VII	Schroniska dla Nieletnich	15 811	37 551,4
VIII	Zakłady Poprawcze	99 643	69 173,8
IX	Zakłady Karne	4 941	4 941
X	Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii Zapewniające Całodobową Opiekę	15 811	15 811
XI	Specjalne Ośrodki Wychowawcze	15 811	15 811

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów powiatowych.

Powyższa wykres oraz tabela zestawiają planowane ogólne koszty świadczeń. Zestawienie to pozwala na porównanie szacowanych kosztów na poszczególne formy pomocy w roku 2010 oraz na rok bieżący. Planowana suma kosztów świadczeń na rok 2011 wynosi **5 216 927,5 zł** i jest nieznacznie niższa niż zaplanowana w roku ubiegłym (5 465 702,29 zł). Wzrost planowanych wydatków obserwujemy w następujących pozycjach: rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich.

Tabela nr 17. Koszty rodzin zastępczych

LP	WYSZCZEGÓLNIENIE	Planowana liczba dzieci wymagających pomocy w 2011 roku	Planowana liczba świadczeń	Planowana liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w 2011 roku
	RODZINY ZASTĘPCZE - OGÓŁEM I+II+III	1 659	16 268	1 171
I	Rodziny spokrewnione z dzieckiem - ogółem	1 182	12 554	732
II	Rodziny niespokrewnione z dzieckiem - ogółem	162	1 565	144
III	Rodziny zawodowe niespokrewnione z dzieckiem - ogółem	315	2 149	295

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów powiatowych.

Jednym z zadań własnych powiatu w zakresie pomocy społecznej jest organizowanie opieki w rodzinach zastępczych. W roku 2011 planowane jest umieszczenie **1 171** dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych z dzieckiem, niespokrewnionych z dzieckiem oraz w rodzinach zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem. W roku ubiegłym liczba ta wyniosła **1 798** dzieci, oznacza to, iż Centra w roku 2011 planują zakwalifikować mniejszą liczbę dzieci do umieszczenia w rodzinach zastępczych.

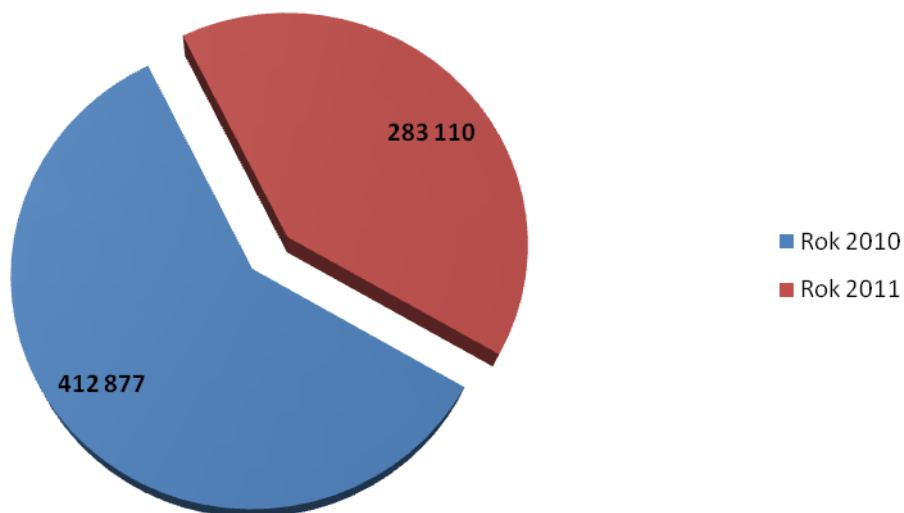
Samorządy powiatowe oszacowały koszty utrzymania dzieci z terenu powiatu umieszczonych w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach na terenie innego powiatu na kwotę **6 953 520,13 zł**. W ubiegłym roku kwota ta wyniosła **8 312 193,27 zł**.

4. Potrzeby w zakresie udzielania pomocy uchodźcom, cudzoziemcom.

Potrzeby w zakresie pomocy udzielanej uchodźcom i cudzoziemcom przez samorządy powiatowe w województwie świętokrzyskim, ukształtowały się na poziomie **283 110,00 zł**, w tym:

- **180 740 zł** przeznaczono na pomoc dla cudzoziemców ze statusem uchodźcy,
- **102 370 zł** zaplanowano na pomoc dla cudzoziemców z ochroną uzupełniającą.

Wykres nr 12. Zestawienie potrzeb w zakresie pomocy dla uchodźców i cudzoziemców w ujęciu 2010r. - 2011r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów powiatowych

Analizując powyższy wykres widać, iż kwota zaplanowana na 2011 rok zmniejszyła się z **412 877 zł** (w roku 2010) do kwoty **283 110 zł**, czyli o około **69 %**.

Planowane koszty na utrzymanie i prowadzenie jednostek organizacyjnych pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym finansowanych ze środków budżetu powiatu ze środków na pomoc społeczną przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 18. Potrzeby w zakresie kosztów utrzymania i prowadzenia jednostek organizacyjnych pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym finansowanych z budżetu powiatów ze środków na pomoc społeczną.

		Organ prowadzący - powiat		Inny organ prowadzący	
		Liczba placówek	Planowany koszt utrzymania i prowadzenia placówki - bez inwestycji (w zł)	Liczba placówek	Planowany koszt utrzymania i prowadzenia placówki - bez inwestycji (w zł)
1.	Domy pomocy społecznej	24	57 366 173,00	7	7 889 038,60
2.	Ośrodki wsparcia	1	280 800,00	0	0,00
3.	Domy dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Ciężcy	0	0,00	0	0,00
4.	Mieszkania chronione	3	5 960,00	2	37 500,00
5.	Ośrodki Interwencji Kryzysowej	4	310 602,00	0	0,00
6.	Ośrodki Adopcyjno - Opiekuńcze:	1	502 983,00	1	62 000,00
7.	Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze	23	8 743 361,00	4	3 160 565,20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów powiatowych.

Planowane koszty samorządów powiatowych jako organu prowadzącego, związane z utrzymaniem i prowadzeniem jednostek organizacyjnych pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym, finansowane z budżetu powiatów ze środków na pomoc społeczną, wynoszą łącznie **66 706 896 zł**, natomiast planowane koszty innych organów prowadzących to **11 087 103,80 zł**.

Porównując analogiczne dane z 2010 roku należy zauważyć, iż:

- kwota utrzymania Domów Pomocy Społecznej wzrosła z **53 284 016,58 zł** w roku 2010 do **57 366 173,00 zł** w roku 2011,
- utrzymanie i prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych z kwoty **20 552 776,60 zł** zmalało do kwoty **8 743 361 zł**.

Planowany koszt utrzymania i prowadzenia placówek organizacyjnych pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym finansowanych ze środków budżetu powiatu (ze środków na pomoc społeczną) przez inny organ prowadzący, w odniesieniu do roku 2010 wynosi:

- Utrzymanie Domów Pomocy Społecznej z kwoty **8 789 924 zł** w 2010 roku zmalało do kwoty **7 889 038,60 zł**, w roku 2011.
- Utrzymanie i prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych z kwoty **3 882 242,80 zł** w roku 2010 zmniejszyło się do kwoty **3 160 565,20 zł** w roku 2011.

5. Potrzeby w zakresie inwestycji w infrastrukturę socjalną kontynuowane lub planowane do rozpoczęcia przez powiat w 2011 roku.

Samorządy powiatowe, zostały poproszone o wskazanie środków jakie zaplanowały na inwestycje z zakresu infrastruktury socjalnej, kontynuowane lub planowane do rozpoczęcia przez powiat w 2011 roku. Ogólna wartość planowanych inwestycji, określona na podstawie kosztorysu lub wskaźników, ukształtowała się na poziomie **25 857 508,91 zł**, natomiast planowane zapotrzebowanie na środki finansowe na realizację inwestycji wyniosło **11 657 468 zł**. Do inwestycji które pochłoną największe nakłady finansowe w 2011 roku zaliczymy między innymi:

Tabela nr 19. Zestawienie ważniejszych inwestycji z zakresu infrastruktury socjalnej kontynuowane bądź planowane do rozpoczęcia przez powiat w 2011 roku

Lp.	Typ zadania inwestycyjnego	Wartość inwestycji - ogółem (w zł) określona na podstawie kosztorysu lub wskaźników	Planowane zapotrzebowanie na środki finansowe na realizację inwestycji w 2011r. (w zł)
1	Rozbudowa, przebudowa budynku administracyjnego z przeznaczeniem na pawilon mieszkalny (Dom Pomocy Społecznej w Gnojnie, powiat buski)	5 436 000,00	2 000 000,00
2	Remont dachu (Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Winiarach, powiat pińczowski)	288 273,00	288 273,00
3	Wykonanie dokumentacji projektowej i wykonawczej na przydomową oczyszczalnię ścieków wraz z realizacją inwestycji (Dom Pomocy Społecznej w Rudzie Pilczyckiej, powiat konecki)	378 000,00	306 000,00
4	Modernizacja i adaptacja budynku (Dom Pomocy Społecznej w Rudzie Pilczyckiej, powiat konecki)	700 000,00	175 000,00
5	Szwajcarsko - Polski Program Współpracy (Dom Pomocy Społecznej w Sandomierzu)	604 438,00	604 438,00
6	Elewacja budynków (Zespół Placówek Pomocy Dziecku i Rodzinie w Nagłowicach, powiat jędrzejowski)	459 239,00	459 239,00
7	Modernizacja kotłowni, co i instalacji wodno-kanalizacyjnej (Zespół Placówek Pomocy Dziecku i Rodzinie w Nagłowicach, powiat jędrzejowski)	975 000,00	975 000,00
8	Rozbudowa i przebudowa budynku mieszkalnego wolnostojącego z przeznaczeniem na pawilon mieszkalny w pełnym standardzie dla osób niepełnosprawnych (Dom Pomocy Społecznej w Zgórsku, powiat kielecki)	1 221 508,00	195 687,00
9	Infrastruktura terenu DPS w Zgórsku (Dom Pomocy Społecznej w Zgórsku, powiat kielecki)	1 500 000,00	1 500 000,00
10	Wymiana zewnętrznych sieci ciepłych i sieci wod. - kan. (Dom Pomocy Społecznej w Łagiewnikach, powiat kielecki)	648 000,00	648 000,00
11	Wykonanie linii kablowych/n zasilających oświetlenie terenu i kanalizacji teletechnicznej (Dom Pomocy Społecznej w Łagiewnikach, powiat kielecki)	742 000,00	742 000,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych samorządów powiatowych.

Zakończenie

Analiza informacji zebranych z gmin i powiatów pozwala wskazać priorytetowe zadania i wydatki przewidziane przez ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie do realizacji w 2011 r.

Na podstawie informacji zebranych w bilansie potrzeb, w zakresie pomocy społecznej na 2011 rok, można sformułować następujące wnioski:

- Ośrodki pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim zgłaszają mniejsze potrzeby finansowe na realizację zadań zleconych niż w latach ubiegłych, związane jest to faktem przesunięcia zasiłków stałych do zadań własnych samorządów gminnych.
- Z zebranych informacji wynika, iż w 2011 roku wzrosną koszty prowadzenia i utrzymania ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie w województwie świętokrzyskim.
- Dane dotyczące potrzeb w zakresie zatrudnienia wskazują, iż ośrodki pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim potrzebują wzmocnienia kadrowego głównie na stanowiskach pracowników socjalnych.
- Według informacji na temat stanu zatrudnienia, otrzymanego z ośrodków pomocy społecznej wynika, iż 35 ośrodków nie spełnia ustawowego wymogu zatrudnienia min. jednego pracownika na 2000 mieszkańców gminy.
- Najczęstsze powody ubiegania się o pomoc społeczną w 2011 to według samorządów gminnych: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.
- Zebrane informacje ujawniają potrzebę podnoszenia kwalifikacji pracowników pomocy społecznej – kształcenia efektywnych specjalistów, przygotowanych do dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości i prowadzenia zadań związanych z aktywnymi formami pomocy.
- W świetle zebranych informacji należy zwrócić szczególną uwagę na konieczność rozwijania współpracy gmin i powiatów z organizacjami pozarządowymi w celu intensyfikacji współpracy przy realizacji zadań ustawowych.
- Obraz infrastruktury socjalnej wyłaniający się z informacji zawartych w bilansie potrzeb na 2011 rok pozwala na sformułowanie wniosku, iż istniejące zasoby nie zabezpieczają istniejących potrzeb. Szczególnie należy rozwijać formy opieki nad dzieckiem i rodziną m.in. poprzez lokalne programy wsparcia.

- Należy rozwijać ofertę skierowaną do osób starszych oraz rozwijać mieszkalnictwo chronione.
- Konieczne jest promowanie rodzinnych form opieki nad dziećmi, szczególnie pozyskiwanie i przygotowywanie kandydatów do prowadzenia placówek rodzinnych.
- W świetle niepokojących wskaźników demograficznych dotyczących starzenia się społeczeństwa, istotne jest zabezpieczenia społeczne dla tej grupy tj. przygotowanie wsparcia instytucjonalnego dla osób starszych.

Powyższe opracowanie traktuje przedmiotowy materiał w sposób ogólny. Szczegółowe dane liczbowe dotyczące poszczególnych zadań z zakresu pomocy społecznej zarówno samorządów gminnych i powiatowych, zebrane są w tabelach, będących zawartością dalszej części Bilansu Potrzeb w zakresie pomocy społecznej na rok 2011 (Tom II do VII).

Spis tabel i wykresów

Tabela nr 1. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminy.

Tabela nr 2. Zadania własne realizowane przez gminy.

Tabela nr 3. Zestawienie niektórych wydatków związanych z prowadzeniem i utrzymaniem ośrodków pomocy społecznej w latach 2009-2011

Tabela nr 4. Planowane zatrudnienie w 2011 r. w innych jednostkach pomocy społecznej o zasięgu gminnym.

Tabela nr 5. Liczba pracowników socjalnych w stosunku do liczby mieszkańców gmin województwa świętokrzyskiego.

Tabela nr 6. Planowane powody ubiegania się o pomoc społeczną.

Tabela nr 7. Potrzeby w zakresie podnoszenia kwalifikacji pracowników

Tabela nr 8. Wybrane organizacje pozarządowe obszary działania oraz planowana liczba osób objętych pomocą.

Tabela nr 9. Wybrane działania realizowane przez samorządy gminne w zakresie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną w 2011 r.

Tabela nr 10. Koszty utrzymania i prowadzenia jops o zasięgu lokalnym – organ prowadzący gmina.

Tabela nr 11. Koszty utrzymania i prowadzenia jops o zasięgu lokalnym – inny organ prowadzący.

Tabela nr 12. Prowadzenie i utrzymanie PCPR na terenie województwa świętokrzyskiego.

Tabela nr 13. Potrzeby kadrowe pcpr – ów.

Tabela nr 14. Potrzeby kadrowe innych jednostek pomocy społecznej o zasięgu powiatowym

Tabela nr 15. Zadania własne realizowane przez powiat. Pomoc mająca na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem.

Tabela nr 16. Zestawienie planowanego ogólnego kosztu świadczeń w latach 2010 – 2011.

Tabela nr 17. Koszty rodzin zastępczych

Tabela nr 18. Potrzeby w zakresie kosztów utrzymania i prowadzenia jednostek organizacyjnych pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym finansowanym z budżetu powiatów ze środków na pomoc społeczną.

Tabela nr 19. Zestawienie ważniejszych inwestycji z zakresu infrastruktury socjalnej kontynuowane bądź planowane do rozpoczęcia przez powiat w 2011 roku.

Wykres nr 1. Szacowane koszty realizacji zadań zleconych gminom na przestrzeni lat 2010-2011.

Wykres nr 2. Procentowy udział poszczególnych form pomocy w zakresie zadań zleconych gminom w odniesieniu do ogólnej kwoty przeznaczonej na realizację zadań z zakresu zadań zleconych.

Wykres nr 3. Procentowy udział wybranych form pomocy z zakresu zadań własnych w ogólnej kwocie przeznaczonej na realizację zadań własnych.

Wykres nr 4. Szacowany koszt zasiłków stałych na przestrzeni lat 2000-2011.

Wykres nr 5. Planowany roczny całkowity koszt utrzymania i prowadzenia ośrodków pomocy społecznej w podziale na lata 2009-2011

Wykres nr 6. Planowane prowadzenia prowadzeniem i utrzymana ośrodków pomocy społecznej w ujęciu procentowym.

Wykres nr 7. Planowane powody ubiegania się o pomoc społeczną w ujęciu procentowym.

Wykres nr 8. Wykształcenie pracowników pomocy społecznej pomoc społeczną w ujęciu procentowym.

Wykres nr 9. Potrzeby w zakresie prowadzenia i utrzymania pcpr – ów na przestrzeni lat 2009 – 2010.

Wykres nr 10. Struktura szacowanych wydatków na pomoc mających na celu życiowe usamodzielnienie w ujęciu procentowym.

Wykres nr 11. Zestawienie planowanego ogólnego kosztu świadczeń w latach 2010 – 2011.

Wykres nr 12. Zestawienie potrzeb w zakresie pomocy dla uchodźców i cudzoziemców w ujęciu 2010r. - 2011r.

